

Metodika ověření úspěšnosti realizovaných opatření na ochranu netopýrů a rorýsů v rámci stavebních úprav budov

Do hodnocení jsou zahrnuty pouze domy, kde byl před zateplením zjištěn prokazatelný výskyt netopýrů nebo rorýsů, nejlépe úkryty početnějších skupin.

Údaje o výskytu cílových druhů stručný popis doporučených opatření jsou podle existujících podkladů (zpráv z průzkumů, rozhodnutí o výjimkách) vyplněny ve formuláři, který dostane každý mapovatel k dispozici. Současně mu budou poskytnuty i příslušné podklady, kde lze najít podrobnější popis opatření pro jeho kontrolu.

U vybraných domů bude jednotlivými mapovateli provedena:

1. Kontrola způsobu provedení opatření vzhledem k doporučení ve zprávě z průzkumu, případně vydané výjimce z ochranných podmínek ZCHD příslušným KÚ.

2. Ověření výskytu netopýrů a rorýsů v náhradních úkrytech (budkách) či za průleznými budkami, případně i v upravených větracích otvorech (VO) do podstřeší

3. Vyhodnocení kompenzačních opatření

Opatření pro netopýry a rorýse se často vyskytují na stejných budovách a mají stejný původ, proto je zde uvažován monitoring obojího, v závislosti na typu lokality pak bude vyhodnocováno buď jedno, druhé, nebo obojí zároveň. V některých případech je nutné sledovat objekt ve více lidech (např. budky ze dvou protilehlých stran budovy), nebo provést kontrolu dva dny po sobě po každé na jiné straně.

Konkrétní specifika pro mapování daných skupin živočichů:

Monitoring netopýrů

Ověření **výskytu netopýrů** se bude provádět formou čtyř opakovaných kontrol každého domu v různých fázích životního cyklu netopýrů:

1. období laktace (červen - začátek července)
2. podzimní přelety (září)
3. začátek zimování (konec října – 15. listopad)
4. konec zimování (duben, hned v rámci skokového oteplení)

Kontroly budou prováděny podle standardní metodiky monitoringu panelových domů, tj. vizuálně sledovat daná opatření (budky) v daném období a v době výletové aktivity netopýrů 30 min před a 60 min po západu Slunce. Zaznamenávají se výlety jedinců z úkrytů, nebo zálety. Udává se počet (stačí i

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC

řádově) a zda se jedná o malý, či velký druh netopýra. Ultrazvukový detektor je vhodná ale ne nezbytná pomůcka.

Sledování je nutné realizovat za vhodného počasí (ne za deště, silného větru, teploty pod 6°C či náhlého výrazného ochlazení)

Monitoring rorýsů

Ověření **výskytu rorýsů** bude prováděno formou jedné kontroly v období **hnízdění péče a krmení mlád'at** tj. 10. června – 20.července. Tuto lze s pojit s první kontrolou výskytu netopýrů!

Monitoring bude proveden vizuální kontrolou každého opatření po dobu minimálně 30 minut (lépe 1 hodinu) v čase od 6:00 do 10:00 nebo od 16:00 do 21:00 ve stanoveném termínu. nutno provádět za vhodného počasí (viz netopýři). Zaznamenávají se návštěvy budek nebo úkrytů = obsazenost. Sleduje se počet obsazených hnízdišť, přičemž je třeba rozlišovat tyto kategorie průkaznosti:

neprokázané – ptáci během kontroly nezjištěni, ačkoli nelze vyloučit existenci hnízdních příležitostí

možné – dospělí ptáci přítomni na lokalitě, popřípadě v ranních a večerních hodinách v kruzích o průměru ca. 300–400 m za hlasitého volání obletují v menších hejnech sledovanou oblast (Hejnka 3 a více ptáků zblízka obletující budovy jsou mladí ptáci z předchozích let, kteří obletují hnízdiště, kde se narodili. Upozorňují na hnízdiště, ale neprokazují ho.)

pravděpodobné – ptáci naletují k vletovým otvorům

prokázané – nález obsazené dutiny: ptáci zaletují dovnitř nebo vyletují z dutin (později, v závěru hnízdění, je někdy slyšet žadonění mlád'at)

Výsledky provedených kontrol budou zapsány do připraveného formuláře v MS Excel (viz příloha) a to následovně:

ad 1 část „realizované opatření“ – vyplňuje se:

- datum realizace – je třeba zjistit alespoň rok realizace stavebních úprav, lépe i roční období (vyplňuje koordinátor mapování)

- popis opatření – stručný popis umístění (S, V, J apod. stěna domu + patro), počet budek, počet jednotlivých komor (1k/2k/3k...), typ budek (průlezná/neprůlezná – pokud lze zjistit), materiál budek (dřevocementová, polystyrenová, jiné – prosím, pokuste se zjistit, lze oslovit SVJ apod.), případně zabezpečení VO (upravené koncovky, šikmo seříznuté trubky, jiné). Pokud budete mít možnost dům a opatření nafotit, bude to velmi vítáno (vyplňuje koordinátor mapování).

- soulad s doporučením/výjimkou – zde vyplňte pouze „odpovídá“, pokud realita zcela odpovídá zadání, naopak pokud neodpovídá, popište zde stručně rozdíly a případné zjištěné chyby (např. budka posazena nad balkonovou stříškou, menší počet budek, budky na jiném místě apod.). Toto hodnocení provádí mapovatel na základě porovnání zjištěné skutečnosti s dodanými podklady – tj. se zprávou z průzkumu, nebo z výjimky vydané KÚ.

ad 2 a 3 část „výsledky kontrol“ – vyplňuje se:

- datum – datum pozorování

- úkryt obsazen/neobsazen – vyplňte ano nebo ne, pokud je některá budka či větrací otvor obsazen

- komentář k úkrytu – zde vyplňte bližší informace k obsazenému úkrytu (pokud bude), kolik budek je obsazeno, přesné umístění, o který druh netopýra se jedná (možno použít „malý“/“velký“), kolik jedinců bylo pozorováno, pokud je budka obsazena jiným živočichem uveďte jakým

pozorování: stejné údaje, navíc zaznamenat informace o tom, které komory jsou obsazeny (lze použít kód, např. 3k/1L,1P = 3 komorová budka obsazená 1. levá a 1. pravá komora)

- další pozorování – zde popište všechna další pozorování netopýrů během kontroly v okolí domu, rovněž další hnízdicí druhy ptáků (jiříčky, vlaštovky, kavky...)

Vyplněné formuláře je třeba **odevzdat nejpozději do 15. listopadu**, aby bylo možné je do konce listopadu finálně vyhodnotit.

Metodika byla zpracována v rámci projektu Živé města - ochrana vtákov v urbánnom prostredí, číslo projektu 304021S136, realizovaném z programu Interreg V-A SK-CZ.

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍC